

Asia: VM/1143/03.01.00/2018

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle Digi- ja väestötietovirastoa koskevaksi lainsäädännöksi sekä laeiksi eräiden rekisterihallintoa koskevien lakien muuttamisesta

Yleiset kommentit

Yleiset kommentit luonnoksesta

Muistiliitto kiittää mahdollisuudesta lausua luonnokseen hallituksen esitykseksi Digi- ja väestötietovirastoa koskevaksi lainsäädännöksi sekä laeiksi eräiden rekisterihallintoa koskevien lakien muuttamisesta.

Muistiliitto pitää tärkeänä Digi- ja väestötietoviraston toiminta-ajatusta edistää yhteiskunnan digitalisaatiota, turvata tietojen saatavuutta ja tarjota palveluja asiakkaiden elämäntapahtumiin. Muistiliitto on kuitenkin huolissaan uudistuksen mahdollisista vaikutuksista muistisairaiden ja heidän läheistensä asiointiin ja heidän saamaansa kansalaisneuvontaan.

Organisaatiouudistus

Kommentit virastojen organisointia koskevista ratkaisuksista yleisesti

Sähköisen asiainnin tehostumisen odotetaan lisäävän asiakkaiden yhdenvertaisuutta palveluiden saavutettavuuden parantuessa. Vaarana kuitenkin on, että saavutettavuus heikkenee tiettyjen ryhmien (kuten muistisairaiden ja läheisten) kohdalla, mikäli perinteinen paperilla tapahtuva tiedonvaihto tai virastossa asiointi tehdään asiakkaalle haasteelliseksi. Uudistuksissa tulisi kiinnittää erityistä huomioita ikääntyneiden ja kognitiivisia haasteita omaavien palveluiden ja kansalaisneuvonnan turvaamiseen.

Luonnos ottaa kantaa siihen, että palveluiden helppo saatavuus olisi varmistettava myös niille asiakkaille, jotka eivät ole tottuneet tai jotka eivät kykene käyttämään sähköisiä palveluita tai joiden asia edellyttää henkilökohtaista asiointia maistraatin toimipisteessä. Luonnos ei kuitenkaan anna riittävää selvyyttä siitä, kuinka tämä tullaan järjestämään, mikäli paikallisten toimipisteiden määrää tullaan vähentämään.

Kommentit lakiin Digi- ja väestötietovirastosta

3§ Viraston tehtävät

Pykälän 3 momenttiin sisältyvän asetuksenantovaltuutuksen mukaan, viraston 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetuista tehtävistä kansalaisneuvonnasta, digitaalisten palveluiden käyttäjätuesta sekä julkisen hallinnon tiedonhallinnan asiantuntijatehtävistä ja palveluista annettaisiin tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella. Muistiliitto pitää tärkeänä, että asetusta laadittaessa ikääntyneiden ja kognitiivisia haasteita omaavien palvelut ja kansalaisneuvonta turvataan riittävin resurssein. Kansalaisneuvontaan ja palveluiden käyttäjätukeen tulisi sisältyä erityisryhmien asiantuntijuutta, jotta haasteita rajapintojen käytön ja palveluiden käytön osalta voitaisiin tehokkaasti ratkaista.

Muu rekistereitä ja tiedonhallintaa koskeva sääntely

Yleiset kommentit virastojen tietojen käsittelyä koskevista ratkaisuksista

26 § Tietojen ilmoittaminen

Pykälässä säädettäisiin jatkossa, että tiedot on ilmoitettava rajapinnan kautta tai muutoin sähköisesti taikka muulla tarkoitukseen soveltuvalla luotettavalla ja turvallisella tavalla. Luonnos ottaa kantaa siihen, että viraston tehtävistä osa on alueellisen läsnäolon vaativia. Lailla tulisi turvata riittävät resurssit alueelliseen toimintaan, jotta alueellinen sidosryhmätyö alueellisten ja paikallisten tahojen kanssa on mahdollista.

Kommentit väestötietolain (661/2009) muuttamisesta

-

Kommentit Digi- ja väestötietoviraston eräistä henkilörekistereistä annettavaan lakiin

-

Kommentit muihin viraston tietojenkäsittelyä koskeviin säännöksiin

-

Tekniset säädösmuutokset

Kommentit säädösten valmistelusta ja muutostarpeiden kartoituksesta

-

Puuttuuko lausuntopyynnön liitteenä olevasta luettelosta (Liite 2) jokin laki, jota olisi muutettava organisaatiouudistuksen myötä?

-

Esityksen vaikutukset

Kommentit esityksen vaikutuksista

Suomessa arvioidaan olevan jopa 200 000 henkilöä, joilla kognitiivinen toiminta on lievästi heikentynyt. Lisäksi arvioidaan olevan noin 100 000 lievän ja 93 000 vähintään keskivaikean muistisairauden vaiheessa olevaa henkilöä. Joka kolmas yli 65-vuotias suomalainen ilmoittaa kärsivänsä muistioireista. Muistiliitto on huolissaan uudistuksen mahdollisista vaikutuksista muistisairaiden ja heidän läheistensä asiointiin ja heidän saamaansa kansalaisneuvontaan. On ensiarvoisen tärkeää, että kognition vaje ja siihen liittyvät haasteet huomioidaan julkisia palveluita digitalisoidessa ja lainsäädäntöä uudistettaessa.

Muut kommentit

Muut kommentit

-

Teiska Minna
Muistiliitto ry